

SPRAWOZDANIE
WYDZIAŁU TOWARZYSTWA
MIŁOŚNIKÓW HISTORII I ZABYTKÓW
KRAKOWA ZA ROK 1912.

KRAKÓW
ODBITO W DRUKARNI „CZASU” POD ZARZĄDEM A. ŚWIERZYŃSKIEGO
1913.

SPRAWOZDANIE WYDZIAŁU TOW.
MIŁOŚNIKÓW HISTORII I ZABY-
TKÓW KRAKOWA ZA ROK 1912.

7860

SPRAWOZDANIE
WYDZIAŁU TOWARZYSTWA
MIŁOŚNIKÓW HISTORYI I ZABYTEKÓW
KRAKOWA ZA ROK 1912.

KRAKÓW.
ODBITO W DRUKARNI „CZASU” POD ZARZĄDEM A. ŚWIERZYŃSKIEGO.
1913.

NAKŁADEM TOWARZYSTWA MIŁOŚNIKÓW HISTORII I ZABYTEKÓW KRAKOWA.

Z publikacyi ukazał się za r. 1912 Rocznic XV, obejmujący pod redakcją prof. Dr. Krzyżanowskiego następujące prace:

Tomkowicz Stanisław: Legendarna św. Wilgefortis albo Frasośliwa i obraz na Zwierzyńcu.

Ptaśnik Jan: Studya nad patrycyatem krakowskim wieków średnich.

Klein Franciszek: Barokowe kościoły Krakowa.

Kaczmarczyk Kazimierz: Bibliografia Krakowa za rok 1912.

W Bibliotece krak pod redakcją prof. Dr Kutrzeby wyszedł Nr 45 z pracą Stanisława Stetkiewicza: Rzeczpospolita krakowska w dobie powstania listopadowego.

W druku znajdują się prace o kościele P. Maryi Dr. Bąkowskiego i o udziale młodzieży krak. w powstaniu 1863 r. prof. Dr. Tokarza.

Poza publikacyami naszemi wyszła dzięki poparciu Ministerstwa robót publicznych, które udzieliło nam subwencji w kwocie 1992 K. 50 h., monografia angielska o Krakowie pt. *Cracow the royal capital of ancient Poland: Its history and antiquities by Leonard Lepszy... translated by R. Dyboski...* (London — 1912 8", str. XV, 210).

Towarzystwo nasze dążąc do zapoznania zagranicy z naszymi zabytkami oprócz klisz przyczyniło się znaczną kwotą pie-

niężną, by tylko doprowadzić do skutku wymienioną książkę, sama bowiem subwencya okazała się niewystarczającą.

Wydaliśmy także w ubiegłym roku album fotografii ołtarza Maryackiego pragnąc ułatwić badania nad twórcą ołtarza Stwoszem. Dzieło to odbite tylko w 10 egzemplarzach, ze względu na wysokie koszty sprzedawane tylko na zamówienie w cenie 200 kor. za egzemplarz, ukazało się p. t. „Wita Stwosza wielki ołtarz w kościele Najśw. P. Maryi w Krakowie. XXXV tablic z 61 zdjęciami fotograficznymi i wstępem prof. Dra Feliksa Kopery dyrektora Muzeum Narodowego“.

Fotografie wykonane w zakładzie p. Antoniego Pawlikowskiego w Krakowie, wypadły bardzo dobrze; tekst po polsku i francusku opracował prof. Dr Kopera. Ze względu, że dzieło to nāl żało będzie do bardzo rzadkich wymieniamy instytucje, które je dotychczas nabyły; a mianowicie: 1) Bayerisches Nationalmuseum w Monachium, 2) Österreichisches Museum für Kunst u. Industrie w Wiedniu, 3) Schlesisches Museum für Kunstgewerbe u. Altertümer we Wrocławiu, 4) Bibliothek des Königl. Kunstgewerbe Museums w Berlinie, 5) Muzeum Narodowe w Krakowie, 6) Muzeum przemysłowe miejskie we Lwowie i 7) Archiwum aktów dawnych miasta Krakowa.

W myśl uchwały Walnego Zgromadzenia z 12 kwietnia 1912, wystosowaliśmy do Rady miasta Krakowa memoriał przeciw rozszerzeniu ulicy Szewskiej, który ze względu na ważność sprawy w całości powtarzamy:

Prześwietna Rado!

Zebrani na Walnem Zgromadzeniu w d. 12 kwietnia b. r. członkowie Towarzystwa miłośników historii i zabytków Krakowa, uchwaili wszystkimi głosami przeciw jednemu wystosować do Prześwietniej Rady stanowczy protest, przeciw zamierzonemu przez Magistrat m. Krakowa rozszerzeniu ulicy Szewskiej.

Przeciw temu rozszerzeniu podniosła się już pierwej, skoro tylko wieść o tem dostała się do wiadomości publicznej, silna opozycja ze strony wszystkich tych osób, którym artystyczny i historyczny wygląd naszego miasta nie jest obojętny. Rada artystyczna dwukrotnie wyraziła swą opinię, że projektowane rozszerzenie wpłynie ujemnie na fizyognomię tej ulicy.

Wykonując uchwałę Walnego Zgromadzenia, Wydział Towarzystwa miłośników historii i zabytków Krakowa przedkłada Prześwietniej Radzie miasta niniejszy memoriał przeciw zamierzonemu rozszerzeniu ulicy Szewskiej, zwłaszcza, że wobec uchwały Sekcji ekonomicznej z dnia 24 kwietnia b. r. sprawa ta z dziedziny projektów, wchodzi w stadium bliskiego jej urzeczywistnienia.

Zdaniem Magistratu i Sekcji ekonomicznej, nadarza się obecnie dobra sposobność rozszerzenia tej ulicy, gdyż kilka domów przy niej położonych w najbliższej przyszłości ma być przebudowanych. Ulica Szewska mająca dzisiaj zaledwie 11 12 metrów szerokości, ma być wedle projektu Magistratu rozszerzoną do 14, względnie 14'20 metrów.

Czyż jednak zachodzi konieczna potrzeba tego rozszerzenia i czy ruch na tej ulicy jest rzeczywiście tak silny, aby wymagał tak radykalnego środka, jakim jest rozszerzenie ulicy w historycznym mieście?

Przykłady licznych miast na zachodzie pouczają nas, że umiano tam pogodzić wymagania postępu z pietyzmem dla przeszłości. Tak zwany „fanatyzm komunikacyjny“, przebrzmiał już dawno na Zachodzie. Spóźnione jego echa dochodzą do nas dopiero teraz, aby tutaj wypróbować swą siłę na naszych zabytkach.

Miasta handlowe, jak Lipsk, Frankfurt, Hanower, mają trzy rodzaje ulic, na 10 do 14 m., 15 do 25 m. i 26 do 36 m. Wymiary te obowiązują oczywiście tylko dla nowo powstających dzielnic. Stare ulice mają znacznie mniejsze szerokości. Główna i pryncypalna ulica Kolonii, Hohenstrasse, ma w niektórych miejscach 5'50 m., w innych 8'16 m. szerokości. Lubeka ma ulice od 7 do 9 m. (Breitestrasse). Brema od 10 do 14 m., Lipsk 13 m., Monachium 13 do 16 m. szerokości. Są to więc ulice niewiele co szersze od naszej ulicy Szewskiej, a nikomu chyba nie przyjdzie na myśl, porównywać ruchu handlowego Lubeki i Bremy z Krakowem. Tam te szerokości są zupełnie wystarczające, a przecież trudno przypuścić, aby tamtejsze zarządy miasta nie dbały o wygodę swych mieszkańców.

Doświadczenia, zwłaszcza z Anglii zaczerpnięte wykazały, że do pokonania wzmózonego ruchu na ulicach miast, nie tyle potrzebne są szerokie ulice, jak raczej odpowiednie pokierowanie tym ruchem i jego unormowanie. Na Oxford lub Regentstreet w Londynie, tych najważniejszych arteriach komunikacyjnych milionowego miasta, przekonać się można, jak ruch ten gładko się przewija, a to dzięki odpowiedniej dyscyplinie. Tam każde na-

ruszenie tego ruchu karane jest grzywną 1 funta = 24 kor., którą należy od razu zapłacić do rąk policyanta, bez odwołania, a policja londyńska nie zna żartów. London Bridge ma tylko 16 m. szerokości, a ma największy ruch na całym świecie. Znakomita londyńska policja komunikacyjna umożliwia prawidłowy ruch na stosunkowo bardzo wąskich ulicach. Tam przestrzega się surowo kierunku jazdy; nawracanie pojazdów dozwolone jest tylko na pewnych oznaczonych miejscach, oznaczone są również miejsca, na których zatrzymywać się mogą wozy towarowe. Jak najdokładniejszy rozkład ruchu ułatwia w wysokim stopniu wykonanie powyższych przepisów policyjnych.

Na Old Broad Street w Londynie na powierzchni jezdnej 8·34 m. przejeżdża w godzinie 535 powozów, na chodnikach 2·20 m. szerokich przesuwają się w godzinie 10620 osób. Na ulicy mającej szerokości 12·70 m. wypada na każdy metr szerokości niesłychana liczba 42 wozów i 838 przechodniów. Na wspomnianej już pryncypalnej ulicy Kolonii, Hohenstrasse, 6·50 m., a w niektórych miejscach tylko 5·45 m. szerokiej, przewija się w jednej godzinie przeciętnie 4370 przechodniów a 75 wozów. Dzieje się to dzięki temu, że w Niemczech istnieje przepis, ściśle przestrzegany, iż wolno tylko wymijać na prawo i chodzić tylko po prawym chodniku. W Austrii jest przeciwnie, gdyż tutaj wymijają się wozy na lewo, ale co do chodników, to każdy chodzi stroną, którą mu się podoba. To też pod względem policji komunikacyjnej, jak zresztą i wielu innych porządkowych rzeczach, panuje u nas zupełna anarchia i dlatego to fanatykom komunikacyjnym nasze ulice wydają się za wąskie. Przy 5 metrowej szerokości toru jezdnej ulicy może ruch 100 powozów gładko się odbywać, jeżeli tylko pojazdy jeden za drugim, bez ści-

gania się, postępować będą. W Londynie niezawodnie, więcej ludzie się spieszą, aniżeli w Krakowie, a tam nikomu na myśl nie przyjdzie wymijać w śródmieściu jadące powozy.

Najgroźniejszymi wrogami dla starożytnych miast są tramwaje. Ten nowożytny środek komunikacyjny pochłonął już całe hektomby zabytków, malowniczych zakątków, rozdarł już niejedno stare miasto.

Z każdym dniem domaga się on nowych ofiar, chociaż i pod tym względem na Zachodzie siła jego zapędów już znacznie opadła. W miastach historycznych jak Kolonia, Norymberga i inne, umiano pogodzić potrzeby komunikacji z poszanowaniem zabytków przeszłości, rozkładając ruch tramwajowy w śródmieściu na kilka ramion i puszczając jednym torem wozy jadące tam, każąc im wracać inną drogą.

Pomijając te zresztą nieliczne przykłady, to przeważnie zarządy miejskie mają tendencję do prowadzenia torów kolei elektrycznej do środka miasta. Nie we wzmóŜonym ruchu tramwajowym, lecz w błędnym skierowaniu go do śródmieścia leży niebezpieczeństwo dla starożytnego miasta. Sanacja tego jest możliwa przez odpowiednie rozłożenie tego ruchu na inne linie komunikacyjne. Na Zachodzie dawno już zwyciężyło przekonanie, że środek starożytnego miasta wyłączonym być winien od ruchu przechodowego kolei elektrycznych.

Zasadniczym błędem było swego czasu puszczenie tramwaju w Krakowie przez sam środek miasta. Przestrzegano przed tem przedsięwzięciem zarząd miasta, ale na próżno. I dzisiaj, przyszedł on sam do przekonania, że przy tak krótkich ulicach prowadzących z Rynku do plantacji, zupełnie wystarczającą byłaby kolej obwodowa, wypuszczająca swe promienie do przyłączonych obecnie dzielnic pod-

miejskich. Myśl usunięcia kolei elektrycznej ze śródmieścia, poruszona przez opinię publiczną, czy prędzej czy później doczekać się musi urzeczywistnienia, gdyż mała pojemność dzisiejszych wozów nie pozwala należycie wyzyskać siły elektromotorycznej.

Zmodernizowanie warunków życia, postępy higieny i komunikacji, industrializacja, wysoka renta gruntowa doprowadziły na Zachodzie do wyludnienia centrów miast i zniszczenia niejednego cennego zabytku architektury. To samo niebezpieczeństwo zagraża i naszemu Rynekowi. Naprzód więc zamienia się ogromną sień starego domu na sklepy, przy czem ofiarą pada starożytny portal. Zakrywa się go obrzydliwą drewnianą szafą, rąbiąc przy tem bez litości wystające gzymsy i profile.

Ginie w ten sposób świadectwo najpiękniejszego zbytku, na który sobie w budowie pozwolić można, to jest zbytku przestrzeni. Zmiana sieni pociąga oczywiście za sobą zmianę klatki schodowej, którą się redukuje do najniezbędniejszego minimum. W niedługim czasie, przemienia się przylegające do bramy izby na sklepy, a gdy parter na nie już nie wystarcza, muszą im ustąpić miejsca lokatorowie pierwszego piętra i tak dalej. Pokoje dawniej widne i obszerne, dzieli się teraz na małe klitki, w których nawet na ustawienie łóżek niema miejsca, gdyż wszystkie ściany zajęte zostały przez drzwi i okna. Takie mieszkania nie potrzebują wcale mebli. Po jakimś czasie dom mieszkalny zamienia się od góry do dołu na magazyny sklepowe, a mieszkańcy jego muszą szukać schronienia w innych dzielnicach. Ale taki stary dom, wkrótce nie odpowiada już wymogom handlu i wówczas pada pod kilofem spekulantów, aby ustąpić miejsca drapaczowi chmur, zbu-

dowanemu oczywiście z betonu i szkła, o nieograniczonej ilości pięter.

Socyalne skutki takiej industrializacji dotyczą przedewszystkiem tzw. „małego człowieka“. Drobny kupiec, mały rękodzielnik, gnieźdzą się jeszcze w centrum starego miasta. Ale stan ten jest już na wymarcu, a przecież zachowanie go jest jednym z najważniejszych zadań polityki komunalnej a zarządy miast nie powinny niczego zaniechać, co może jeszcze stan ten uratować. Jeśli ten kupiec, ten rzemieślnik, przez spekulantów budowlanych ze swej dawnej siedziby wypartym zostanie, to musi on zmarnieć, bo niema już dla niego miejsca w starym mieście. Wyniosłszy swój warsztat na przedmieście, gdzie dawna klientela z pewnością go opuści, powiększy szeregi żebraków.

Głosy podnoszące się za rozszerzeniem Szewskiej ulicy, owe biadania na utrudnioną komunikację są jednakże tylko płaszczykiem, pod którym kryją się inne zakusy. Na prawdę nie rozchodzi się o to, czy ruch na tej ulicy będzie wygodniejszy czy nie. W rzeczy samej, jest on, pomimo nazwy Wielkiego Krakowa, tak nieznaczny, że sam przez się, nie usprawiedliwiałby jeszcze głosów za jej rozszerzeniem. Bo dlatego, że tam w niektórych godzinach dnia zbiera się trochę więcej ludzi, nie przyszłoby nikomu na myśl, wykupywać na wagę złota grunt pod jej rozszerzenie. Tutaj idzie o to, że przy dzisiejszej szerokości ulicy Szewskiej, wobec obowiązujących przepisów ustawy budowlanej, nie można budować na niej domów wyższych nad dwupiętrowe. Larum więc podnoszą przedewszystkiem spekulanci, którzy dla „przyzwoitego“ oprocentowania nabytych za drogie pieniądze domów, muszą stawiać 4 lub 5 piętrowe drapacze chmur. O tych niebieskich płatków, co to nie sieją ani orzą, się roz-

chodzą, aby oni złotem mogli wypchać swoje kieszenie.

A teraz zapytać się może niejeden „pionier kultury“, jaki interes mają tak nazwani przez nich pogardliwie pietyści starożytności, w zachowaniu całości ulicy Szewskiej. Nieraz słyszy się pytanie, jakie to cenne zabytki architektury znajdują się na krakowskim Rynku i w sąsiednich ulicach. Zapewne że domy te, których fasady pochodzą z początku 19 stulecia nie są arcydziełami architektury. Ale w swej skromnej powadze, w tym właśnie braku zewnętrznej architektury, tworzą one harmonijny zespół, który tak uderza dystygowanych i na piękno starego miasta wrażliwych cudzoziemców. Na tę harmonię składają się różne czynniki, jak jednaka wysokość dachów, odpowiedni rozkład mas i ich wzajemny stosunek, dyskretne użycie motywów dekoracyjnych. Industrializm w swym zwycięskim pochodzie, obalił dotychczasowe formy architektoniczne, stwarzając nowy styl, którego wyrazem są budowle pretensjonalne, nudne, a co najgorsze, przeładowanie najdziksze- mi ozdobami. Z chwilą napływu obcych kapitałów do naszego kraju, ułatwionego kredytu budowlanego, orgia grubego utilitaryzmu i taniego komfortu, zaczyna i u nas święcić swoje tryumfy. Wandalizm i chciwość spekulantów niszczą bezwzględnie pozostałe jeszcze szacowne zabytki naszego rodzinnego budownictwa, nikną malownicze zakątki, padają pod kilofami pionierów kultury stare domy naszych patrycyuszów i magnatów, którzy opowani „świętym głodem złota“, z lekkim sercem wyzbywają się ojcowizny.

Jedną z najciekawszych i najpiękniejszych cech naszego miasta jest właśnie śródmieście, utrzymane po dziś dzień tak, jak je założył w r. 1257 Bolesław Wstydliwy. Zwraca ono uwagę badaczy naszych i zagranicznych, którzy nie szczędzą mu

słów zachwytu. Zachowanie tego historycznego charakteru naszego śródmieścia jest nie tylko obowiązkiem pietyzmu dla jego założyciela, ale jest także kapitałem, który przynosi obfite zyski w postaci ożywionej turystyki. Do Katowic lub Mysłowic nie pojedzie z pewnością żaden dystygowany cudzoziemiec.

Rada miasta Krakowa w głębokim poczuciu ważności zabytków naszej pełnej chwały przeszłości, stała zawsze na straży historycznego i artystycznego charakteru naszego miasta, nie szczędąc znacznych funduszy na konserwację i restaurację jego zabytków.

To też z całą ufnością, zwracamy się do Przświetnej Rady z gorącą prośbą, aby nad projektowaniem rozszerzeniem ulicy Szewskiej do porządku dziennego przejść zechciała, a zarazem uchwaliła zasadę, że historyczny i artystyczny wygląd śródmieścia raz na zawsze ma pozostać nienaruszonym.

W Krakowie, dnia 3 maja 1912 r.

Dr St. Krzyżanowski *Dr J. Muczkowski*
prezes. za sekretarza.

Jak wiadomo Rada miejska oświadczyła się na posiedzeniu 20 czerwca 1912 24 głosami przeciw 19 za zachowaniem ulicy Szewskiej w dotychczasowym jej kształcie.

Sprawie zachowania śródmieścia Krakowa Towarzystwo poświęca baczną uwagę, a pragnąc zaznajomić szerszy ogół z tą kwestią zamierza jej poświęcić w najbliższym czasie osobny Rocznik.

Nawiązując do uchwały walnego zgromadzenia wystosowaliśmy również podziękowanie do wiceprezydenta Dra Henryka Szarskiego i Maryi z ks. Radziwiłłów hr. Potockiej za zgodne z tradycją i troskliwe odrestaurowanie kamienic w Rynku będących ich własnością.

Skuteczne wystąpienie konserwatorów i Tow. opieki nad polskimi zabytkami sztuki w obronie baszty przy klasztorze OO. Augustyanów uczyniło naszą interwencję w tej sprawie zbyteczną.

W roku 1910 poruszył prof. Dr Stanisław Domański myśl uczczenia X. Piotra Skargi przez umieszczenie odpowiedniej tablicy przez nasze Towarzystwo spowodu zbliżającej się trzechsetnej rocznicy jego śmierci. Wspólnie z Arcybractwem Miłosierdzia, które przyczyniło się kwotą 290 kor. do kosztów tablicy, myśl tę urzeczywistniliśmy w ubiegłym roku przy sposobności ogólnego obchodu na cześć Skargi. Tablicę brązową, szer. 79, wys. 49 ctm. umieściliśmy na domu Arcybractwa Miłosierdzia przy ulicy Siennej Nro 5. Przy uroczystym jej odsłonięciu dnia 27 września 1912 roku przemówił imieniem naszego Towarzystwa i Arcybractwa X. prałat Dr Czesław Wądołny.

Tablica ma następujący napis:

X. PIOTR SKARGA T. J.
KAZNODZIEJA, OBROŃCA WIARY
KRÓLÓW I NARODU DORADCA,
UBOGICH OPIEKUN,
1536 — 1612.

W TRZECZSETNĄ ROCZNICĘ ZGONU POMNIK TEN
KLADZIE ARCYBRACTWO MIŁOSIERDZIA
I TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW KRAKOWA.

Na domu Nro 1 przy ul. Sławkowskiej umieściliśmy także tablicę brązową szer. 49·3, wys. 34·5 cm. kosztem 280 k., z następującym napisem:

W TYM DOMU MIESZKAŁ
GOETHE
W R. 1790.
TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW KRAKOWA.

Obydwie tablice według projektu p. Zygmunta Hendla wykonał p. Edmund

Korosadowicz, odlał zaś p. Franciszek Kopaczyński w Krakowie.

Dawno powstały zamiar położenia tablicy pamiątkowej Witowi Stwoszowi odkładamy aż do ustalenia domu, który był siedzibą artysty, gdyby zaś to się nie udało pomieścimy ją na odpowiednim publicznym budynku.

W miarę środków umieścimy także szereg tablic pamiątkowych dla utrwalenia zdarzeń historycznych i utrwalenia pamięci osobistości zasłużonych dla narodu i Krakowa.

W kwestyi pieniężnej gospodarki funduszami Towarzystwa postanowiliśmy obok części funduszków zarezerwowanych już na projektowane wydawnictwa, konserwacje, badania i t. p. stworzyć pewnego rodzaju kapitał żelazny na nieprzewidziane wypadki i na stworzenie stałej podstawy finansowej Towarzystwa. Na ten cel odłożyliśmy oprócz 700 K także kwotę równającą się sumie dotychczasowych wkładek członków założycieli tj. kwotę 1800 kor. Do funduszu tego wcielać będziemy przyszłe wkładki członków założycieli a ewentualnie i przewyżki dochodów rocznych, o ile na to bieżące wydatki pozwolą.

Towarzystwo nasze wzięło udział przez wysłanie odpowiednich telegramów w uroczystości 250-letniej rocznicy założenia Uniwersytetu we Lwowie w obchodzie dla uczczenia 50-letniej pracy naukowej i obywatelskiej nestora naszych historyków prof. Tadeusza Korzona w Warszawie. Celem uczczenia zasług przeszło ćwierćwiekowej pracy około ochrony zabytków polskich a szczególnie krakowskich Dra Stanisława Tomkowicza przyczyniliśmy się kwotą 200 kor. do kosztów portretu zawieszonego w Muzeum Narodowym, a sprawionego przez konserwatorów i przyjaciół jubilatą.

Bezpłatnie ofiarowaliśmy nasze wydawnictwa prywatnemu gimnazjum realnemu w Zaleszczykach, Kołu Tow. Szkoły ludowej w Tarnopolu, Towarzystwu „Życie“, polskiemu Tow. samokształcenia w Bochni, tudzież Akademickiemu Kołu Tow. Szkoły ludowej w Krakowie, które następnie policzyło nasze Towarzystwo w poczet członków założycieli.

Przystąpiliśmy do wymiany wydawnictw z Biblioth  que d'art et d'archéologie w Paryżu, z Szepesmegyei T  rt  nelmi T  rsulat (Tow. historyczne spiskie) w Lewoczy, i Towarzystwem przyjaciół nauk w Przemyślu.

Książki nadesłane naszemu Towarzystwu w liczbie 59 (w 89 tomach) odda  iliśmy do biblioteki Archiwum aktów dawnych m. Krakowa, a nadto 31 fotografii.

Delegatem naszym w Radzie artystycznej m. Krakowa by  ł p. Hendel, w krajowym Związku turystycznym p. Kubalski.

Do Wysokiego Sejmu, Wydziału krajowego, Wysokich Ministerstw wyzna  i i oświaty, tudzież robót publicznych, do Gminy m. Krakowa i Kasy Oszczędności m. Krakowa zwracamy się z gorącem podzi  ekowaniem za udzielenie nam sub-

wency i poparcie przez to naszych celów i zada  n.

Nie mniej podzi  ekowanie nale  ży si   komitetowi VI Zjazdu techników polskich w Krakowie, który przez zakupno kilkuset egzemplarzy Rocznika X o Stwoszu celem rozdania go uczestnikom zjazdu, zasil  ł nasze fundusze.

Redakcy   dzienników i czasopism, które poparły nasze d  wienia og  szaj  c nasze sprawozdania i recenzje o wydawnictwach zas  guj  y również na podzi  ekowanie nasze.

  a  obne wspomnienie poświęcamy długoletniemu cz  lonkowi Wydziału, w swoim czasie redaktorowi Biblioteki krak.   p. Wiktorowi Czermakowi, profesorowi historii polskiej w Uniw. Jag. Nad grobem podni   ł zasługi jego dla naszego Towarzystwa prezes Dr Krzyżanowski.

Tu wspominały także cz  lonk  w naszego Towarzystwa   p. ks. Stanisława Biegańskiego, Gustawa Bielańskiego, Bronis  ława Gu  nkiewicza, Erazma Miłaszewskiego, Karola Siemi  ńskiego, Adama hr. Sierakowskiego i W  adys  ława Swolki  na.

Obraz stanu finansowego podaje poniżej szczegółowe sprawozdanie dochodów wydatków oraz tabela statystyczna.

TABELA STATYSTYCZNA.

Rok	Ilość cz��lonk��w	Dochód	Rozchód	Pozosta�����
		Koron hal.	Koron hal.	Koron hal.
1897	176	1364 76	937 82	+ 426 94
1898	327	5065 91	3760 55	+ 1305 36
1899	377	7989 90	6180 30	+ 1809 60
1900	482	9258 81	8992 01	+ 266 80
1901	502	6387 76	5468 47	+ 919 29
1902	511	7504 44	5958 71	+ 1545 73
1903	524	9834 77	9487 50	+ 347 27
1904	637	10522 32	10329 63	+ 192 69
1905	642	14618 40	13992 09	+ 626 31
1906	647	11651 95	10925 87	+ 726 08
1907	673	10995 19	10155 40	+ 840 79
1908	655	11678 80	11115 40	+ 563 40
1909	648	14864 58	12901 57	+ 1963 01
1910	628	14802 63	13977 97	+ 824 66
1911	648	13473 37	12857 35	+ 616 02
1912	680	16681 89	14625 67	+ 2056 22

SPRAWOZDANIE KASOWE

ZA CZAS OD 1 STYCZNIA DO 31 GRUDNIA 1912 R.

DOCHÓD.	Kor.	h.
1. Saldo z r. 1911	616	02
2. Wkładki członków zwyczajnych	4848	74
3. Subwencya Rady miejskiej za r. 1912	1200	—
4. Subwencya Ministerstwa oświaty za r. 1912	2000	—
5. Subwencya sejmowa za r. 1912	1000	—
6. Datek jednorazowy Kasy Oszczędności m. Krakowa	500	—
7. Subwencya Ministerstwa robót publicznych na monografię angielską	1992	50
8. Dochód ze sprzedaży wydawnictw	2931	47
9. Dochód ze sprzedaży albumu fotografii Stwosza	1106	55
10. Arcybractwo Miłosierdzia na tablicę Skargi	290	—
11. Odsetki od kapitału obrotowego w r. 1912	196	61
Ogółem	16681	89

ROZCHÓD.		
1. Druk wydawnictw (Rocnik XV, Bibl. 45)	2707	28
2. Klisze do Rocznika XV	682	93
3. Honorarya autorskie	939	37
4. Roboty introligatorskie	181	80
5. Korekta	114	—
6. Monografia angielska	607	67
7. Album fotografii ołtarza Maryackiego Stwosza	770	—
8. Tablica Skargi	640	—
9. Tablica Goethego	280	—
10. Na fundusz żelazny	2500	—
11. Na fundusz rezerwowý	2250	—
12. Na fundusz źródeł historycznych	700	—
13. Datek na portret Dra Tomkowicza	200	—
14. Koszta Konika zwierzynieckiego	128	—
15. Wkładka do Związku turystycznego	30	—
16. Podatek ekwiwalentowy	30	66
17. Czynsz za magazyn	216	—
18. Wydatki kancelaryjne, drobne i portorya	388	46
19. Prowadzenie kancelaryi	720	—
20. Kursor i pobór wkładek	539	50
	14625	67
Saldo	2056	22
Ogółem	16681	89

FUNDUSZ REZERWOWY.¹⁾

	DOCHÓD.	Kor.	h.
1. Saldo z roku 1911		1893	97
2. Przeniesiono z funduszu obrotowego		2250	—
3. Odsetki za rok 1912		76	48
	Ogółem	4220	45

	ROZCHÓD.		
1. Gminie m. Krakowa na budynki koło kościoła św. Idziego		250	—
	Saldo	3970	45
	Ogółem	4220	45

	FUNDUSZ ŻELAZNY.		
1. Wkładki członków założycieli		1800	—
2. Przeniesiono z funduszu obrotowego		700	—
	Saldo	2500	—

	FUNDUSZ ŹRÓDEŁ HISTORYCZNYCH.		
1. Saldo z roku 1911		1243	18
2. Przeniesiono z funduszu obrotowego		700	—
3. Odsetki za rok 1912		48	68
	Saldo	1991	86

Podskarbi:

Edward Kubalski w. r.

Komisya kontrolująca:

Władysław Baran w. r.

August Raczyński w. r.

Dr Feliks Twaróg w. r.

¹⁾ Na restaurację budynków koło kościoła św. Idziego, odkopanie kościoła św. Wojciecha, wykupno kościoła św. Agnieszki i t. d.

SKŁAD WYDZIAŁU W ROKU 1912.

Prezes:
Dr Krzyżanowski Stanisław.

Sekretarz:
Dr Bąkowski Klemens.

Wiceprezes:
Dr Muczkowski Józef.

Podskarbi:
Kubalski Edward.

CZŁONKOWIE WYDZIAŁU:

Cercha Stanisław.
Chmiel Adam.
Chronowski Eustachy.
Dr Czermak Wiktor †.
Hendel Zygmunt.
Dr Kopera Feliks.
Dr Korzeniowski Józef.
Dr Kutrzeba Stanisław.

Lepszy Leonard.
Dr Mycielski Jerzy.
Noskowski Witold.
Dr Pagaczewski Julian.
Prokesch Władysław.
Dr Ptaśnik Jan.
Dr Tomkowicz Stanisław.
Wyczyński Kazimierz.

KOMISYA KONTROLUJĄCA:

Baran Władysław.

Raczyński August.

Dr Twaróg Feliks.

CZŁONKOWIE TOWARZYSTWA W R. 1912.

CZŁONKOWIE HONOROWI:

1. Piekosiński Franciszek †.

2. Sokołowski Maryan †.

CZŁONKOWIE ZAŁOŻYCIELE:

1. Anczyc Wacław, właściciel drukarni.
2. Bąkowski Klemens dr, adwokat.
3. Biblioteka Kórnicka.
4. Branicka Anna, hr. w Wilanowie
5. Chronowski Jaxa Eustachy.

6. Czartoryski Zygmunt książę w Rokossowie.
7. Rygier Michał, właściciel dóbr.
8. Świekowski Emanuel †.
9. Tomkowicz Stanisław dr.

CZŁONKOWIE ZWYCZAJNI:

1. D'Abancourt Helena.
2. Adelman Aleksander, inżynier

3. Akademia sztuk pięknych
4. Ankiewicz Józef.

5. Armatys Władysław w Jaworznie.
6. Axentowicz Teodor, prof. Akademii sztuk pięknych.
7. Banach Adam dr, radca Policyi
8. Banaś Piotr, st. radca Magistratu.
9. Banaszkiewicz Witold dr, komisarz kolei państwowej.
10. Bandurski Roman, inspektor budownictwa miejskiego.
11. Baran Kazimierz, prof. gimnazjum w Nowym Targu.
12. Baran Władysław, urzędnik Muzeum ks. Czartoryskich.
13. Baranowska Cecylia.
14. Barański Leon dr, radca Sądu kraj. wyż.
15. Barącz Erazm, radca górnicy w Wierczie.
16. Barberowski Ferdynand, kupiec.
17. Bardzki Artur, adwokat w Warszawie.
18. Bartonec Franciszek, radca górnicy w Haj-Freiheitsau na Śląsku austriackim.
19. Bartynowski Maryan, obywatel.
20. Bartynowski Władysław, obywatel.
21. Batko Stanisław, wicesekretarz Magistratu.
22. Bazes Gerson, kupiec.
23. Bąkowski Jan, artysta malarz.
24. Bąkowski Ludwik dr.
25. Bednarski Tadeusz dr, adwokat.
26. Benis Artur dr, sekretarz Izby handlowej.
27. Berezowski Konrad w Odesie.
28. Berger Tadeusz.
29. Białik Józef, radca miejski.
30. Biblioteka hr. Branickich w Sucheju.
31. Biblioteka drogi żelaznej warsz. -wied. w Warszawie.
32. Biblioteka XX. Czartoryskich.
33. Biblioteka naucz. gimn. III w Krakowie.
34. Biblioteka Uniwersytetu w Czerniowcach.
35. Biblioteka Uniwersytetu we Lwowie.
36. Biblioteka Uniwersytetu w Pradze.
37. Biegański Stanisław X. †
38. Bielański Gustaw dr, starszy lekarz pow. †
39. Bieńkowski Piotr dr, prof. Uniw. Jagiell.
40. Bier Leonard dr, st. inspektor Zakładu do badania środków spożywczych.
41. Bilczewski Józef dr, Exscell., X. arcybiskup rzym.-kat. we Lwowie.
42. Bilewski Władysław, kupiec.
43. Binzer Dawid, kupiec.
44. Biskupski Bolesław, kustosz Muzeum książąt Czartoryskich.
45. Błotnicki Józef, sekretarz Magistratu.
46. Bochenek Adam dr, prof. Uniw. Jagiell.
47. Bocheński Antoni, urzędnik Tow. wzaj. ubez.
48. Bodyńska Marya, nauczycielka.
49. Bogusz Adam dr, adwokat.
50. Böhm Seweryn, wiceprezes Tow. Przyj. sztuk pięknych.
51. Bojarski Piotr, sekretarz resursu.
52. Boratyński Ludwik dr, prof. gimnazjalny.
53. Borowski Bronisław w Warszawie.
54. Bossowski Aleksander dr, prof. Uniw. Jagiell.
55. Bostel Ferdynand, dyr. gimn. II we Lwowie.
56. Broekere Michalina w Pleszewie.
57. Browicz Tadeusz dr, profesor Uniw. Jagiell., radca dworu.
58. Bruner Ludwik dr, prof. Uniw. Jagiell.
59. Brzezińska Dunin Ewelina
60. Brzeziński Józef dr, prof. Uniw. Jagiell.
61. Buczkowski Adolf, star. radca Magistratu.
62. Budkowski Antoni, architekt Wydz. kraj. w Kobierzynie.
63. Bujak Franc. dr, prez. Sądu w Wadowicach.
64. Bujak Franciszek dr, prof. Uniw. Jagiell.
65. Bujas Tomasz.
66. Bujwid Odo dr, profesor Uniw. Jagiell., radca miejski.
67. Bunsch Alojzy, prof. wyższej Szkoły przemysłowej.
68. Burzyński Stanisław.
69. Buzdygan Mikołaj dr, lekarz.
70. Bystrzonowski Kazimierz dr, notaryusz w Zatorze.
71. Caputa Józef X., dr, proboszcz kościoła św. Anny, radca miejski.
72. Cercha Stanisław, artysta-malarz.
73. Chlumsky Viteslav dr, prof. Uniw. Jagiell.
74. Chłędowski Kazimierz dr, Excell. b. minister w Wiedniu.
75. Chmiel Adam, archiwaryusz Archiwum aktów dawnych m. Krakowa.
76. Chmurski Anastazy, właśc. fabryki chemicznej.
77. Chotkowski Władysław X., dr, prałat, prof. Uniw. Jagiell.
78. Chrzanowski Ignacy, prof. Uniw. Jagiell.
79. Chwalibogowski Witold dr, radca sądowy.
80. Cichomski Stanisław dr, sekretarz Magistratu.
81. Ciechanowski Kazimierz inż. kolei państw.
82. Cieńska Tadeuszowa, właśc. dóbr Pieniaki.
83. Czaputowicz Aleksander, inspektor maszynowy kolei państwowej.
84. Czarnecki Włodzimierz, kupiec i radca miejski we Lwowie.
85. Czarnek Władysław, kupiec.
86. Czechówna Aleksandra.

87. Czerkawski Włodzimierz dr, prof. Uniw. Jagiell.
88. Czermak Wiktor dr, prof. Uniw. Jagiell. †
89. Czerny Leon, inspektor kolei państwowej.
90. Czynciel Celestyn, artysta-malarz.
91. Czystychan Kazimierz dr, radca sądu kraj. wyższego.
92. Czytelnia uczniów gimnazjum III.
93. Damski Wacław dr, lekarz
94. Dembiński Bronisław dr, prof. Uniw. we Lwowie.
95. Demetrykiewicz Włodz. dr, prof. Uniw. Jagiell.
96. Dębicki Klaudyusz, radca miejski.
97. Divèky Adrian dr, prof. gimnazjum w Lewoczy.
98. Dihm J. X., superyor XX. Misyonarzy w Nowej Wsi.
99. Długopolski Edmund dr, prof. gimn. św. Jacka.
100. Doboszyński Adam dr, adw., radca miejski.
101. Dobrowolski Nałęcz Marceli dr.
102. Dobrowolski Stanisław dr, prof. Uniw. Jag.
103. Dobruchowski Marian.
104. Dobrucka Janina w Stanisławowie.
105. Dobrzański Rudolf, urzędnik Tow. wzaj. ubezpiecz.
106. Domański Stanisław dr, prof. Uniw. Jagiell., radca miejski.
107. Donimirski Bolesław, właściciel dóbr Tułice w Prusach Zachodnich.
108. Dorawski Józef, kasyer Kasy Oszczędności m. Krakowa.
109. Dreziński Jan dr, radca sądu kraj. wyższego w Przemyślu.
110. Droba Stanisław dr, docent Uniw. Jagiell.
111. Droiowski Jan Mieczysław, kupiec.
112. Drukarnia „Czasu“
113. Duda Franciszek dr, adj. Archiwum kraj.
114. Dudziński Jan dr, lekarz w Nowym Sączu.
115. Dura Józef dr, lekarz w Krzeszowicach.
116. Dutkiewicz Marceli, kupiec.
117. Dydyński Marian, właśc. dóbr w Raciborsku.
118. Dymek Janusz, urzędnik Magistratu.
119. Dyrekcyja gimnazjum OO. Jezuitów w Chyrowie.
120. Dyrekcyja c. k. gimnazjum w Drohobyczu.
121. Dyrekcyja c. k. gimn. polskiego w Kołomyi.
122. Dyrekcyja c. k. gimnazjum św. Jacka w Krakowie.
123. Dyrekcyja c. k. gimnazjum św. Jacka (Filia).
124. Dyrekcyja c. k. II wyższej szkoły realnej w Krakowie.
125. Dyrekcyja pryw. gimnazjum żeńskiego im. król. Jadwigi w Krakowie.
126. Dyrekcyja gimnazjum Franciszka Józefa we Lwowie.
127. Dyrekcyja c. k. II gimnazjum we Lwowie.
128. Dyrekcyja c. k. VII gimnazjum we Lwowie.
129. Dyrekcyja c. k. wyższej szkoły realnej we Lwowie.
130. Dyrekcyja c. k. gimnazjum w Mielcu.
131. Dyrekcyja c. k. gimnazjum w Myślenicach.
132. Dyrekcyja c. k. gimnazjum w Nowym Targu.
133. Dyrekcyja c. k. gimnazjum w Wadowicach.
134. Dyrekcyja c. k. gimnazjum w Żółkwi.
135. Dzieduszycka Alfonsyna hr., we Lwowie.
136. Dzieduszycki Klemens hr., w Martynowie.
137. Dziedzic Teodor.
138. Dziekoński Prosper w Warszawie.
139. Dziubczyński Franciszek dr, adwokat.
140. Ekielski Józef, radca Wydz. kraj. we Lwowie.
141. Ekielski Władysław, architekt, profesor wyższej Szkoły przemysłowej.
142. Ergetowski Franciszek, nauczyciel seminarium naucz. w Starym Sączu.
143. Estreicher Stanisław dr, prof. Uniw. Jagiell.
144. Estreicher Tadeusz dr, prof. Uniw. we Fryburgu szwajcarskim.
145. Ettinger Paweł w Moskwie.
146. Fałat Julian, emer. dyr. Akad. sztuk pięknych w Bystrej.
147. Federowicz Ambroży X., przeor OO. Paulinów na Skałce.
148. Federowicz Jan Kanty, kupiec, radca miejski, poseł na Sejm.
149. Federowicz Władysław dr, radca Sądu kraj.
150. Federowiczowa z Fischerów Zofia.
151. Fedorowicz Adam dr, radca Dworu i wiceprezydent namiestnictwa.
152. Fertig Zygmunt, st. weterynarz miejski.
153. Fierich Franciszek Ksawery dr, profesor Uniw. Jagiell., radca miejski.
154. Fijałek Jan X. dr, prof. Uniw. w Krakowie.
155. Filewicz Antoni, emer. inspektor kolei państwowej.
156. Finkel Ludwik dr, profesor Uniw. we Lwowie.
157. Fischer Jan, kupiec i właściciel realności.
158. Fischer Jan Władysław, kupiec, podstarszy kongregacyi kupieckiej w Bronowicach.
159. Flatau Michał Stanisław dr., radca rządu, dyr. policyi.
160. Flechner Hugo, rewident kolejowy.

161. Foremny Paweł, starszy rewident kolei państwowej.
162. Friedlein Józef, b. prezydent m. Krakowa.
163. Friedlein Stefan, urzędnik Banku kraj.
164. Freund Filip.
165. Froncz Anastazy, kupiec.
166. Fuchs Franciszek dr, profesor gimn. III.
167. Garfeinowa Malwina we Lwowie.
168. Gawroński Feliks X., prałat.
169. Gąsiorowski Andrzej, prof. gimnazjalny.
170. Geisler Michał dr, urzędnik Banku austro-węgierskiego w Nowym Sączu.
171. Georgeon Ludwik, magister farmacji.
172. Geppert Józefa.
173. Giełgud Adam.
174. Giżycki J. M., profesor.
175. Głowacki Jan Robert, jubiler.
176. Gnoiński Jan, właściciel dóbr w Cieszanowie.
177. Gorczyńska Bronisława.
178. Górecki Józef, właściciel fabryki wyrobów żelaznych.
179. Górską Konstantowa.
180. Górską Stefania.
181. Goyski Maryan dr, amanuent Biblioteki Jagiell.
182. Grabowski Eugeniusz, profesor wyższej Szkoły przemysłowej.
183. Grabowski Julian, architekt.
184. Grabowski Lucyan dr, prof. Politechniki we Lwowie.
185. Gradowska Bogumiła, właśc. dóbr Trościaniec.
186. Grabczewski L. w Nieder Lössnitz.
187. Grodecki Roman.
188. Grodyński Józef, notaryusz.
189. Grodyński Władysław, dyr. Magistratu.
190. Groele Adam radca Magistratu.
191. Grohmann Henryk, w Zakopanem.
192. Gross Adolf dr, radca miejski, poseł do Rady państwa.
193. Grosse Juliusz.
194. Gubarzewski Władysław, radca Dworu.
195. Gubryniewicz Bronisław dr, docent Uniw. we Lwowie.
196. Gumowski Maryan dr, kustosz Muzeum narodowego.
197. Guńkiewicz Bronisław dr, adwokat, radca miejski. †
198. Günther Stanisław, właśc. dóbr we Facimiechu.
199. Hajdukiewicz Maryan, koncep. Magistratu.
200. Haller Cezar, właściciel dóbr i obywatel m. Krakowa.
201. Hallerowa Lucyna, właścicielka dóbr.
202. Halski Ludwik, kupiec.
203. Hampel Józef, emerytowany starszy inspektor kolei państwowej.
204. Hand Rudolf, inżynier.
205. Hausner Witold, Excellencya, prezydent Sądu krajowego wyższego.
206. Hegenberger Jacek.
207. Hendel Zygmunt, architekt zamku na Wawelu.
208. Hercok Marya, obywatelka m. Krakowa.
209. Hoesik Ferdynand, literat.
210. Hoffmann Henryk, urzędnik Kasy Oszcz. m. Krakowa.
211. Horain Paweł dr, radca Sądu kraj.
212. Horoszkiewicz Józef, radca Dworu.
213. Hryniewicz Talko Julian dr, prof. Uniw. Jag.
214. Iskrzycki Tadeusz dr, adwokat.
215. Jabłoński Antoni dr, lekarz kolejowy.
216. Jabłoński Tadeusz, właściciel zakładu produkcyjnego.
217. Jachimecki Zdzisław dr, docent Uniw. Jagiell.
218. Jachimowicz Edward.
219. Jahn Stanisław.
220. Jahoda Robert. intrologator.
221. Jakubowski Jan dr, adwokat.
222. Jakubowski Maciej Leon dr, emer. prof. Uniw. Jagiell.
223. Jałbrzykowska Marya.
224. Janeczek Wacław, kupiec.
225. Jankowski Stanisław dr, lekarz.
226. Jarecki Władysław w Warszawie.
227. Jawornicki Józef kupiec, radca miejski.
228. Jaworski Zygmunt dr, właściciel dóbr w Kossowej.
229. Jentys Stefan dr, prof. Uniw. Jagiell.
230. Jeromin Mieczysław w Warszawie.
231. Jezierska Iza.
232. Jeżewski Dominik, właśc. dóbr w Głębokiem.
233. Judkiewicz Jakób, obywatel, radca miejski.
234. Jurgowski Ludwik X. dr.
235. Kaczmarczyk Jan, urzędnik pocztowy we Lwowie.
236. Kaczmarczyk Kazimierz dr, adjunkt Archiwum aktów dawnych m. Krakowa.
237. Kaden Gustaw dr, adwokat.
238. Kader Bronisław dr, profesor Uniw. Jagiell.
239. Kajzowa Adamowa.
240. Kamieński Czesław, urzędnik Tow. wzaj. ubezpiecz.
241. Kamocki Stanisław, artysta-malarz.

242. Kannenberg Tadeusz dr, sekretarz prezyd. Magistratu m. Krakowa.
243. Kanonicy Lateraneńscy przy kościele Bożego Ciała.
244. Karpiński Jan w Warszawie.
245. Kepler Zygmunt dr, adwokat w Chrzanowie.
246. Kętrzyński Stanisław dr, w Rzymie.
247. Kicińska Urszula.
248. Kieszkowski Jerzy dr, sekretarz ministerstwa oświaty w Wiedniu.
249. Kietlińska Elżbieta.
250. Kirchmayer Adam w Dębnikach.
251. Klasztor OO. Cystersów w Mogile.
252. Klecki Leon.
253. Klemensiewicz Edmund, notaryusz, radca miejski.
254. Klima Teofil, prof. gimnazjalny w Wadowicach.
255. Kluger Władysław dr.
256. Kolischer-Krzetuski Karol dr, radca miejski.
257. Komornicki Stefan dr.
258. Kongregacya kupiecka m. Krakowa.
259. Konopkova Julia.
260. Kopera Feliks dr, prof. Uniw. Jagiell., dyrektor Muzeum Narodowego.
261. Korzeniowski Józef dr, kustosz Biblioteki Jagiellońskiej.
262. Korzonkiewicz Jan X., dr, doc. Uniw. Jagiell.
263. Kosch Teodor dr, adwokat.
264. Kostanecki Kazimierz dr, prof. Uniw. Jagiell.
265. Kostka Karol, urzędnik Tow. wzaj. ubezpiecz.
266. Kowal Ludwik w Łodzi.
267. Kowalska Bronisława.
268. Kowski Zygmunt, dyr. Kasy Oszcz. m. Krakowa.
269. Koy Michał dr, adwokat radca miejski.
270. Koziański Antoni, właściciel drukarni.
271. Kozłowska Jadwiga w Tarnówku, W. Ks. Pozn.
272. Kozłowski Edward, prof. gimn. w Podgórzu.
273. Kraszewski Bogusław, właściciel dóbr w Dołhem.
274. Kraszewski Krzysztof, właśc. dóbr w Romanowie.
275. Krauze Bronisław, urzędnik Tow. wzaj. ubezpiecz.
276. Kremer Zygmunt, star. inspektor przem.
277. Kriegerowa Amalia, właśc. zakładu fotograficznego.
278. Kroebl Adam, komisarz starostwa.
279. Krupiński Jan X., prałat, radca miejski.
280. Kruszevska Anna, właścicielka dóbr Chorobrow.
281. Krywult Waleryan, prof. szkoły realnej.
282. Krzyszkowski Józef dr, dyrektor Szpitala św. Łazarza.
283. Krzyżanowski Adam dr, prof. Uniw. Jagiell.
284. Krzyżanowski Jan, dyr. Izby obrachunkowej miejskiej.
285. Krzyżanowski Kazimierz.
286. Krzyżanowski Stanisław, architekt.
287. Krzyżanowski Stanisław dr, prof. Uniw. Jagiell., dyrektor Archiwum aktów dawnych m. Krakowa.
288. Krzyżanowski Wacław, architekt.
289. Kubalski Edward, radca Magistratu.
290. Kujawa Leon Stanisław, inżynier.
291. Kulawski Wincenty, radca sądowy.
292. Kulczyński Leon dr, radca szkolny, dyrektor gimnazjum św. Anny, docent Uniw. Jagiell.
293. Kulesza Józef, rzeźbiarz.
294. Kulig Zygmunt X., katecheta gimn. św. Jacka.
295. Kuliński Zygmunt, radca Sądu kraj.
296. Kurnikowski Teofil, nadkomisarz maszyn. kolei państw.
297. Kursa wyższe dla kobiet im. Baranieckiego.
298. Kustosz gabinetu geogr. hist. gimnaz. II w Nowym Sączu.
299. Kutrzeba Stanisław dr, prof. Uniw. Jagiell.
300. Kwapniewski Jan, emerytowany inżynier kolejowy.
301. Kwaśniewski Karol, właśc. księgarni.
302. Kwiatkowski Jan, kupiec.
303. Kwieciński Julian.
304. Kwieciński Tadeusz dr, adwokat.
305. Lachs Jan dr, lekarz.
306. Langrod Edward, kupiec i właściciel realności w Wiedniu.
307. Laszczka Konstanty, prof. Akad. Sztuk pięknych.
308. Latinik Franciszek, major, komendant szkoły kadeckiej w Łobzowie.
309. Lazar Ludwik, kupiec.
310. Lazarowicz Jan, zarządca górniczy w Kałuszu.
311. Lenert Franciszek, kupiec.
312. Leo Juliusz dr, prof. Uniw. Jagiell., prezydent m. Krakowa, poseł na Sejm i do Rady Państwa.
313. Lepszy Leonard, naczelnik Urzędu probierczego, starszy radca górniczy.
314. Lesser Władysław w Kaliszu.
315. Leszczyński Stanisław, adwokat w Warszawie.

316. Leszczyński Stanisław, architekt w Warszawie.
317. Liebling Ferdynand, architekt.
318. Lipowski Konstanty dr notaryusz.
319. Liszniewski Karol dr, urzędnik ministerstwa robót publicznych w Wiedniu.
320. Liwery Korff Tadeusz dr, radca Prokuratury skarbu we Lwowie.
321. Löbenstein Bertold, inspektor kolei państwowej.
322. Löwenburg Zygmunt, starszy rewident kolei państwowej.
323. Łążyński Stanisław, właśc. dóbr w Załuczu.
324. Łepkowski Karol dr, adwokat.
325. Łepkowski Wincenty dr, prof. Uniw. Jagiell.
326. Łobaczewski Adam dr, lekarz.
327. Łobczowski Józef X., proboszcz w Rudawie.
328. Łopuszyński Wacław, inżynier w Rostowie.
329. Łoś Jan dr, prof. Uniw. Jagiell.
330. Łoziński Władysław, członek Izby panów, właściciel dóbr we Lwowie
331. Łukasiewicz Adam, majster szewski.
332. Machocki Tadeusz, inżynier.
333. Maciejowska Marya.
334. Magdówna Marya, nauczycielka we Lwowie.
335. Makowski Edmund, urzędnik Banku austro-węgierskiego.
336. Makowski Stanisław X.
337. Malkiewicz Antoni dr.
338. Małecki Jan, st. komisarz inspekcji leśnej w Nowym Sączu.
339. Marciszewski Józef, inspektor kolei państw.
340. Markus Karol, przemysłowiec.
341. Maślankiewicz Władysław dr, urzędnik Banku austro-węgierskiego.
342. Maszewski Stanisław dr, lekarz w Skawinie.
343. Matusiński Jacek, budowniczy.
344. Maurizio Jan kupiec.
345. Mayerberg Marya.
346. Mazurkiewicz Jan dr, dyrektor Zakładu dla umysłowo chorych w Kobierzynie.
347. Mazurkiewiczówna Marya.
348. Mączyński Zdzisław, architekt w Warszawie.
349. Mączyński Maciej dr, dyr. Expozytury bud. dróg wodnych.
350. Mehoffer Józef, prof. Akad. sztuk pięknych.
351. Meisels Adolf dr, adwokat, radca miejski.
352. Meixnerowa Stanisława.
353. Mendelsburg Zygmunt, bankier.
354. Michalska Antonina, w Warszawie.
355. Michalska Jadwiga.
356. Michalski Stanisław w Krakowie.
357. Michalski Stanisław w Warszawie.
358. Michałowski Józef Jakób hr., dr, właśc. dóbr.
359. Midowicz Ludwik Julian.
360. Mieczkowska Zygmuntova, właśc. dóbr w Pieciewie.
361. Mieroszewski Józef dr, w Czarnym Dunajcu.
362. Mieroszewski Krzysztof hr.
363. Mieszkowski Witold, urzędnik Banku kraj.
364. Miklaszewski Juliusz prof. gimnazjalny.
365. Mikucki Franciszek Ksawery, aptekarz.
366. Miłaszewski Erazm †.
367. Mitschka Tadeusz, starosta w Gorlicach.
368. Momidłowski Stefan X., dr, prof. w Przemysłu.
369. Morawski Juliusz, inżynier.
370. Morawski Kazimierz dr, prof. Uniw. Jagiell, radca Dworu.
371. Morełowski Julian, em. radca Dworu przy Najw. Trybunale.
372. Morełowski Ludwik.
373. Morzycka Marya.
374. Moskwa Franciszek, urzędnik kolei państw.
375. Moskwa Henryk, rewident kolei państw.
376. Mroczek Jan, urzędnik Tow. wzaj. ubez.
377. Muczkowski Józef dr, radca Sądu kraj. wyż.
378. Müller Eugeniusz.
379. Murdzieński Franciszek dr, lekarz.
380. Muzeum Narodowe.
381. Muzeum techniczno-przemysłowe miejskie.
382. Mycielska Janowa hr., w Poturzycach.
383. Mycielski Edward hr., właśc. dóbr w Górcie.
384. Mycielski Jerzy hr., dr, prof. Uniw. Jagiell.
385. Mycielski Ludwik hr., właśc. dóbr w Gałowie.
386. Namysłowski Franciszek X.
387. Nartowski Mieczysław dr, lekarz.
388. Natanson Stefan, inżynier.
389. Natanson Władysław dr, prof. Uniw. Jagiell.
390. Nawratil Arnulf, radca Dworu, inspektor przemysłowy we Lwowie.
391. Nieć Władysław dr.
392. Niedzielski Larysz Stanisław dr, właśc. dóbr Śledziejowice.
393. Niedzielski Tadeusz, prof. Szkoły przem.
394. Nitsch Kazimierz dr., prof. Uniw. Jag.
395. Nitsch Leonard, inżynier.
396. Noakowski Stanisław, architekt w Moskwie.
397. Noskowski Witold, współprac. „Czasu“.
398. Nowak Anatol X., biskup-sufragan krak.
399. Nowak Julian dr, prof. Uniw. Jagiell., radca miejski.

400. Nowicki Jan, adwokat w Warszawie.
401. Nowicki Jan dr, radca Magistratu.
402. Nowomiejski Maryan w Kluczkowicach.
403. Nowotny Franciszek dr, lekarz.
404. Obertyński Zdzisław, właśc. dóbr w Hujczu.
405. Odrzywolski Sławomir, profesor, architekt
406. Olszowski Wojciech, kupiec.
407. Onyszkiewicz Józef, kasyer miejski
408. Onyszkiewicz Tadeusz, naczelnik rachunkowy Kasy Oszczędności m. Krakowa
409. Orange Feliks, właśc. biura komisowego.
410. Orszulska Irena.
411. Orzechowicz Bolesław w Kalnikowie
412. Osiński Kazimierz, architekt w Przemyślu.
413. Osiński Maryan, architekt, doc. politechniki we Lwowie.
414. Ostrowski Witold, instruktor stow. przemysłowych.
415. Oświecimska Kazimiera.
416. Paczkowski Stefan, inżynier.
417. Paderewski Ignacy w Morges.
418. Pagaczewski Julian dr, docent Uniw. Jagiell.
419. Pajak Jan, rewident kolei państwowej.
420. Pakies Józef, architekt, radca miejski.
421. Papeć Edward X., proboszcz w Wiśniowu.
422. Papée Maksymilian, starszy weterynarz miejski.
423. Pareńska Eliza.
424. Paszkowski Franciszek dr, dyrektor Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń.
425. Pawlicki Stefan X. dr, prof. Uniw. Jagiell.
426. Pawlik Stefan dr, prof. Akad. roln. w Dublanach.
427. Pawlikowska Idalia.
428. Pęcherski Cezary X.
429. Pieniążek Przemysław dr, prof. Uniw. Jagiell.
430. Pietraszkiewicz Stanisław dr, w Warszawie.
431. Piltzowa Zofia, żona profesora Uniwersytetu.
432. Piotrowski Ginwił Edmund dr, dyrektor angielskiego Tow. ubezpieczeń w Wiedniu.
433. Piotrowski Witold, emer. II wiceprez. m. Krakowa.
434. Plater-Broel Wiktor hr., właśc. dóbr w Dąbrowicy.
435. Pochwański Władysław, artysta-malarz.
436. Pokutyński Józef, prof. Szkoły przemysł.
437. Polackówna Marya dr. w Przemyślu.
438. Pollerowa Wanda, obywatelka.
439. Polman Stanisław, rewident kolei państw.
440. Poniatowska Jadwiga.
441. Ponikiewski Maryan, inżynier.
442. Popielówna Zofia z Ruszczy.
443. Porębski August, kupiec, radca miejski.
444. Porzycki Roman, inżynier w Buczaczu.
445. Potocka Krystyna hr., w Krzeszowicach.
446. Potocka Marya hr., w Piątkowie (Prusy Zachodnie).
447. Powichrowski Włodzimierz, adw. w Warszawie.
448. Praschill Julian dr, komisarz kolei państw.
449. Prochowski Józef, rzeźnik.
450. Prokesch Władysław, literat.
451. Pruszyński Zenon litograf.
452. Przybylski Wacław, inspektor kolei państw.
453. Przybyłowska Stanisława w Poznaniu.
454. Przychistał Leopold, inżynier.
455. Przyłęcki Apolinary, właśc. dóbr w Krośnie.
456. Ptaśnik Jan dr., prof. Szkoły realnej i Uniw. Jagiell.
457. Ptaszycki Stanisław, prof. Uniwersytetu w Petersburgu.
458. Pusłowski Emanuel hr., właściciel dóbr.
459. Pytlarski Bronisław.
460. Rabczański Władysław, rewident kolei w Żywcu.
461. Raclawicki Michał dr, radca Magistratu.
462. Raczko Bolesław.
463. Raczyński Adolf, radca Sądu kraj. wyż.
464. Raczyński August, bankier.
465. Raczyński Edward hr., właściciel dóbr.
466. Raczyński Jan dr, prof. Uniw. we Lwowie.
467. Raniecki Zygmunt, inżynier.
468. Radwan Józef, redaktor w Kaliszu.
469. Rajal Franciszek, kupiec.
470. Rakowicz Jan, profesor, inżynier.
471. Rapaport Ludwik, inżynier.
472. Reim Gustaw, kupiec.
473. Reiss Władysław dr, prof. Uniw. Jagiell.
474. Repetowski Piotr, introligator.
475. Rey Mieczysław hr., właściciel dóbr w Mikulińcach.
476. Rey Mikołaj hr., właśc. dóbr w Przyborowie.
477. Róg Kazimierz Anastazy, dyrektor komercyjny Tow. akcyjnej fabryki Zieleniewskiego.
478. Roguski Tadeusz, sekretarz skarbu w Wadowicach.
479. Rokoszyński Józef X., kanonik w Sandomierzu
480. Rolle Karol, dyrektor szkoły ceramicznej w Podgórzu.
481. Rosenblatt Józef dr, profesor Uniwersytetu Jagiell., radca miejski.

482. Rostworowski Michał hr., dr, prof. Uniw. Jagiell.
483. Rozmuski Tadeusz, prof. Szkoły realnej w Jarosławiu.
484. Rozwadowski Jan dr, prof. Uniw. Jagiell.
485. Rutkowski Maksymilian dr, prof. Uniw. Jagiell.
486. Rydel Adam dr, lekarz.
487. Rydel Jan.
488. Rydel Lucyan dr, w Toniach.
489. Rymar Leon dr, prof. gimnaz. w Tarnowie.
490. Rzącowa Marya.
491. Rzymkowski Jan, architekt miejski.
492. Sare Józef, radca Dworu, II wiceprezydent m. Krakowa.
493. Sawiński Wincenty, radca Magistratu.
494. Schiller de Schilderfeld Leon, kupiec.
495. Schleyen Adolf Włodzimierz, inżynier we Lwowie
496. Schmidt Wincenty, właściciel dóbr w Krzywczce.
497. Schnayder Edward, radca Sądu kraj. wyż.
498. Schoenfeld Emil, inżynier w Warszawie
499. Schwarz Albin dr, lekarz.
500. Schwarz Jan dr, w Łąncucie.
501. Schwarz Leon, kupiec.
502. Seinfeld Herman dr, adwokat.
503. Seipelt Roman.
504. Seńkowski Michał dr, docent Uniw. Jagiell.
505. Sędzielowski Józef dr.
506. Sędzimir Mieczysław, dyrektor banku, radca miejski.
507. Seruga Józef.
508. Siedlecka Anna w Buczaczu.
509. Siedlecka Marya.
510. Siedlecki Michał dr, prof. Uniw. Jagiell.
511. Siemek Zygmunt.
512. Siemieński Karol, właśc. dóbr w Silnicy †
513. Sierakowska Franciszka.
514. Sierakowska Marya hr.
515. Sikorska Julia w Warszawie.
516. Sikorski Tadeusz, dyrektor fabryki w Pięciokościołach na Węgrzech.
517. Siwek Zygmunt.
518. Singer Roman w Bronowicach.
519. Skalski Zenon, kupiec
520. Skąpski Józef dr, adwokat.
521. Skrochowski Kazimierz, inspektor przem.
522. Służewski Stanisław, urzędnik Tow. wzaj. ubezpieczeń.
523. Smolarski Kazimierz dr, adwokat.
524. Sobczyński Jan X., kanonik w Kaliszu.
525. Sobolewski Cyrus Paweł, podkomorzy, podpułkownik artylerji.
526. Sokolnicki Michał.
527. Sokołowski August dr.
528. Spitzer Stanisław dr, komisarz kolei państwowej.
529. Staniszewski Walenty dr, dyrektor Kasy Oszczędności m. Krakowa.
530. Stark Maryan, inżynier.
531. Starzewski Jan dr, radca skarbu.
532. Starzewski Maryan dr, inspektor kolei państwowej.
533. Starzewski Rudolf, redaktor i wydawca „Czasu“.
534. Starzewski Tadeusz dr, notaryusz.
535. Stączek Stanisław, rewident kolei państw.
536. Stefański Kazimierz w Warszawie.
537. Steinberg Józef dr, adwokat.
538. Stempowska Zofia w Lewajniach.
539. Sternbach Leon dr, prof. Uniw. Jagiell.
540. Sternschuss Adolf dr, radca Prokuratury skarbu we Lwowie.
541. Steuermark Zygmunt dr, lekarz.
542. Stępiński Stanisław dr.
543. Stępowski Maryan dr, redaktor.
544. Stokłosa Józef, inżynier w Glichowie.
545. Stofa Emil dr, inspektor kolei państw.
546. Stolzman Stefan.
547. Stowarzyszenie nauczycielek w Krakowie.
548. Stowarzyszenie drukarzy i litogr. w Krakowie.
549. Straszewski Maurycy dr, prof. Uniw. Jag.
550. Straus Edward, rewident kolei państw.
551. Strażyńska Marya.
552. Stroka Korneli, starszy inspektor budownictwa miejskiego.
553. Stryjeński Tadeusz, architekt.
554. Studzińska Marya.
555. Surzycki Józef dr, lekarz.
556. Suski Wiktor, kupiec, radca miejski.
557. Swolkien Władysław, radca policyi. †
558. Szalay Ludwik dr, adwokat.
559. Szancer Edward, naczelnik biura ogniowego w Tow. wzajemnych ubezpieczeń.
560. Szarski Henryk dr, I wiceprezydent m. Krakowa.
561. Szatkowski Henryk, radca miejski, zastępca dyrektora Tow. wzaj. ubezpieczeń.
562. Szawłowski Farurej Stanisław, właściciel dóbr w Stanisławowie.
563. Szczęśniak Józef, urzędnik Kasy Oszczędności m. Krakowa.
564. Szembek Franciszek hr., właśc. dóbr w Węgierce.
565. Szlachetowski Stanisław dr, wiceprezydent kraj. Dyrekcyi skarbu we Lwowie.

566. Szolajski Alfred dr.
567. Szteliga Marcin dr, w Ropczycach.
568. Szukiewicz Maciej, kustosz Muzeum Narodowego.
569. Szybalski Mieczysław, emer. radca sądu kraj. wyższego.
570. Śledziwski Piotr X.
571. Ślepicki Marcei X., kanonik katedralny.
572. Śleszyński Jan, prof. Uniw. Jagiell.
573. Ślósarczyk Antoni dr, lekarz w Oświęcimiu.
574. Śmiałowski Eustachy, emerytowany inżynier miejski
575. Świątkowski Józef, inżynier w Warszawie.
576. Świdarska Alina
577. Świdarski Franciszek X., dr, prof. Szkoły realnej.
578. Świerzyński Aleksander, zarządca drukarni „Czasu“.
579. Świerzyński Stanisław, st. radca budownictwa miejskiego.
580. Świgost Michał dr, komisarz kolei państw.
581. Świniarska Franciszka w Kalnikowie.
582. Tarchalski Józef dr, w Zatorze.
583. Tarczałowicz Jan, architekt w Buczaczu.
584. Tarnowska Marya hr., w Śniatynce.
585. Tarnowska Zofia hr., w Chorzeliwie.
586. Tarnowski Stanisław hr., dr, Excelencya, prezes Akademii Umiejętności.
587. Tarnowski Stanisław hr., właśc. dóbr w Chorzeliwie.
588. Tarnowski Zdzisław hr., Excel., właśc. dóbr w Dzikowie.
589. Teichman Aleksander dr, lekarz.
590. de Teisseyre Marya E., nauczycielka seminarium nauczycielskiego.
591. Tilles Samuel dr, adwokat, radca miejski.
592. Tokarz Wacław dr, prof. Uniw. Jagiell.
593. Tomik Stanisław dr, adwokat.
594. Towarzystwo wzaj. pom. uczniów Uniw. Jagiell.
595. Treter January dr.
596. Trnka Teodor, prof. szkoły św. Scho-lastyki.
597. Trojanowski Zygmunt w Warszawie.
598. Truskolaski Ernest dr, sędzia w Podgórzu.
599. Truszkowski Aleksander, pułkownik artylerji i podkomorzy.
600. Trylski Leon.
601. Twardowski Bolesław, właśc. księgarni w Poznaniu.
602. Twaróg Feliks dr, sekretarz kolei państw., radca miejski.
603. Tyszkiewiczowa Marya hr, w Porębie Wielkiej.
604. Udziela Seweryn, inspektor szkolny w Podgórzu.
605. Ulanowski Bolesław dr prof. Uniw. Jag., sekretarz jeneralny Akademii Umiej., radca Dworu.
606. Uniwersytet ludowy im. A. Mickiewicza.
607. Urbanik Ryszard dr, dyrektor szpitala w Tarnobrzegu.
608. Wachholz Leon dr, prof. Uniw. Jagiell.
609. Wachtel Zygmunt dr.
610. Wagner Alojzy, rewident kolei państwowej.
611. Wajda Franciszek dr, radca sądowy.
612. Wajda Wincenty, starszy cechu rzeźników i radca miejski.
613. Walter Julian, radca sądu krajowego.
614. Warcholik Stanisław.
615. Warmuz Maciej X., dziekan, kanonik w Kętach.
616. Warzyński Wincenty, rew. kolei państw.
617. Waśkowski Piotr, urzędnik Tow. wzaj. ubezp.
618. Wądołny Czesław X. dr, prałat.
619. Weber Ludwik, kupiec.
620. Wentzl Ignacy, inżynier.
621. Wenzl Jan, kupiec.
622. Wernikowski Wiktor dr, lekarz.
623. Wicherkiewicz Bolesław dr, profesor Uniw. Jagiellońskiego, radca Dworu.
624. Wilczyńska Anna.
625. Witlaczil Leon, nadkom. Dyrekcyi kolei.
626. Wodak Magdalena.
627. Wodzicki Stanisław hr., właściciel dóbr.
628. Wolaniecki Michał, nadkomisarz policyi.
629. Wolański Adam właśc. dóbr w Rudce.
630. Wolny Jan, starszy cechu stolarzy.
631. Wolski Zygmunt w Warszawie.
632. Wójcik Karol. starszy cechu introligator.
633. Wójcikiewicz Stanisław, właściciel miodosyntni.
634. Wróbel Ignacy dr, zastępca dyrektora kolei państwowej w Stanisławowie, poseł do Rady państwa.
635. Wrzosek Adam dr, profesor Uniw. Jagiell.
636. Wyczółkowski Leon, profesor Akademii sztuk pięknych.
637. Wyczyński Kazimierz, architekt.
638. Wydro Jan dr, sekretarz Magistratu.
639. Wyskoczyński Józef.
640. Wysocki Michał.
641. Wywiłkowski Maryan, inspektor ekonomatu miejskiego.
642. Zaczek Franciszek dr. st. radca Magistratu.
643. Zajączek i Lankosz, kupcy.
644. Zakrzeńska Elżbieta w Plechowcie.

645. Zakrzewski Wincenty dr, profesor Uniw. Jagiell, radca Dworu.
 646. Zamoyska z ks. Burbonów Karolina hr. w Lubowli.
 647. Zaremba Michał.
 648. Zaremba Szczęśny, dyrektor budown. miejskiego w Tarnowie
 649. Zarembina Jadwiga.
 650. Zarewicz Stanisław we Lwowie
 651. Zawadzki Marcei dr, st. radca Magistratu.
 652. Zawiejski Jan, radca budownictwa.
 653. Zawitowski Ludwik, em. radca Magistratu.
 654. Zborowski Stefan hr., właściciel dóbr.
 655. Zborowski Włodzimierz, radca Dworu i dyrektor kolei państwowej
 656. Zgromadzenie XX. Misyonarzy, Kleparz.
 657. Zgromadzenie XX. Misyonarzy, Stradom.
 658. Zieleniewska Jadwiga.
 659. Zieliński Tadeusz, architekt we Lwowie.
 660. Ziobrowski Stanisław, prof. g'mn. IV.
 661. Złasnowski Karol, w Romnach.
 662. Zoll Fryderyk dr, prof. Uniw. Jagiell., członek Izby panów.
 663. Żeleński Stan. Gabryel, inżynier i właściciel dóbr.
 664. Żeleski Franciszek, emer. wicepr. Sądu krajowego wyższego.
 665. Żeromski Stanisław w Kijowie.
 666. Żuławski Józef, inspektor budownictwa miejskiego.
 667. Żuławski Karol dr, prof. Uniw. Jagiell.
 668. Żuławski Leon dr, w Gorlicach.
 669. Żuławski Włodzimierz, urzędnik Tow. wzaj. ubezpieczeń.

Z E S T A W I E N I E :

Członków honorowych	2
„ założycieli	9
„ zwyczajnych	669
Razem	680

† oznacza członków, którzy w r. 1912 zmarli.

TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW HISTORYI I ZABYTKÓW KRAKOWA.
 (Adres: Archiwum aktów dawnych m. Krakowa, ulica Sienna 16).

